

Dave Grohl

ROZPRÁVAČ

Príbehy o živote a hudbe

ROZPŘÁVAČ

ROZPRÁVAČ

PRÍBEHY O ŽIVOTE
A HUDBE

Dave Grohl

Dave Grohl

The Storyteller: Tales of Life and Music

Copyright © 2021 by David Eric Grohl. All rights reserved.

Translation © Samuel Marec

Design & Layout © Renata de Oliveira

Slovak edition © 2022 by N Press, s. r. o.

Chcel by som sa poďakovať mnohým fotografom a fotografkám, ktorí sa s nami pri vzniku tejto knihy podielili o svoju tvorbu. Vďaka ich záberom sú príbehy ešte zaujímavejšie.

Zábery na stranách 1, 12, 18, 28, 35, 38, 41, 55, 65, 72, 81, 82, 96, 112, 117, 129, 150, 162, 166, 171, 174, 222, 232, 252 a 322 sú z autorovho osobného archívu; zábery na stranách 2, 8, 218 a 332 pochádzajú od Magdaleny Wosinskej; záber na strane 16 od Kevina Mazura; záber na strane 57 je z autorovho osobného archívu a od vydavateľstva Ruthless Records; zábery na stranách 78, 99, 100, 103, 104, 107 a 108 sú z osobného archívu Virginie Grohlovej; zábery na stranách 141 a 145 pochádzajú od Charlesa Petersona; záber na strane 177 od Johna Silvu/SAM; zábery na stranách 188, 192, 209, 211, 212, 244, 268, 271, 283 a 315 od Dannyho Clincha; zábery na stranách 215, 286, 298 a 306 od Jordyn Blumovej; záber na strane 228 je od Mary McCartneyovej; záber na strane 257 od Rossa Haflina; záber na strane 290 od Brantleyho Gutterreza; záber na strane 331 od Andreasa Neumanna.

ISBN 978-80-8230-059-1

PRE VIRGINIU GROHLOVÚ

Bez nej by moje príbehy boli celkom iné.

PRE JORDYN BLUMOVÚ

Vďaka tebe je môj príbeh omnoho krajší a úžasnejší.

PRE VIOLET, HARPER A OPHELIU

Nech je príbeh každej z vás taký výnimočný ako vy samy.

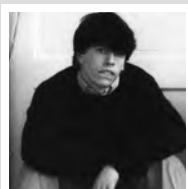
OBSAH

ÚVOD: VYPEČ TO 9

PRVÁ ČASŤ: PRÍPRAVA SCÉNY

DNA NEOKLAMEŠ 15
AKO MI SANDI ZLOMILA SRDCE 27
JAZVY SA UKRÝVAJÚ VNÚTRI 37
TRACEY JE PANKÁČKA 52
SEANSA S JOHNOM BONHAMOM 63

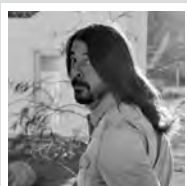
DRUHÁ ČASŤ: PRÍPRAVA

NO TAK TO ABY SI BOL DOBRÝ 75
JASNÉ, ŽE CHCEM BYŤ TVOJ PES! 95
KAŽDÝ DEŇ JE PRÁZDNA STRANA 111
JE TO NAVŽDY 125
BOLI SME OBKLÚČENÍ A UNIKNÚŤ NEBOLO KAM 137
PRIEPASŤ 148

TRETIA ČASŤ: TÁ CHVÍĽA

JE PREČ 165
LÁMAČ SRDC 175
SLADKÁ VIRGÍNIA 189
PRESNE TAKTO SOM TO VŽDY CHCEL 207

ŠTVRTÁ ČASŤ: PLAVBA

- PŘECHOD CEZ MOST DO WASHINGTONU 221
V AUSTRÁLII A POD VPLYVOM 233
ŽIVOT NABERAL RÝCHLOŠŤ 249
SWING S AC/DC 263
INŠPIROVANÝ ZAS A ZNOVA 275

PIATA ČASŤ: ŽIVOT

- ROZPRÁVKY NA DOBRÚ
NOC S JOAN JETTOVOU 289
TANEC OTCA S DCÉROU 299
VIOLET A JEJ MÚDROŠŤ 313

- ZÁVER: ĎALŠÍ KROK NA PRIECHODE 321
POĎAKOVANIE 333

ÚVOD

VYPEČ TO

Niekedy zabudnem na to, že som zostarol.

Hlava aj srdce mi kruto klamú, zavádzajú ma falošnou ilúziou mladosti a každé ráno vítajú svet idealistickými a nezbednými očami neposlušného dieťaťa, ktoré nachádza šťastie a radosť v tých najjednoduchších veciach.

Stačí však iba jeden rýchly pohľad do zrkadla a hneď si uvedomím, že už nie som ten chalan s kopou platní a starou gitarou, na ktorej celé hodiny bez prestávky cvičí v nádeji, že sa mu jedného dňa podarí vyslobodiť z mantinelov a očakávaní spojených so stereotypným životom na priemernom predmestí v štáte Virgínia. Nie. V zrkadle dnes vidím poškodené zuby v ošľahanom úsmeve, popraskané a poznačené tým, ako mikrofón celé roky postupne obrušoval ich jemnú sklovinu. Vidím ťažké kruhy pod prepadnutými očami, ktoré sú výsledkom dlhých rokov jet lagu a toho, že som spánok vždy ochotne obetoval za ďalšiu vzácnu hodinu života. Vidím prešedivenú bradu. A za to všetko som vďačný.

Pred mnohými rokmi ma požiadali, aby som vystúpil na charitatívnom koncerte pre obeť hurikánu Sandy, ktorý zorganizovali v New Yorku. Konal sa 12. 12. 2012 v Madison Square Garden a vystúpila tam zostava, ktorá sa dá prirovnať k Mount Rushmore rokenrolu: hrali tam Paul McCartney, Rolling Stones, The Who, Roger Waters a mnohé ďalšie slávne mená. V jednej chvíli za mnou prišiel promotér a opýtal sa ma, či by som sa k niektorým týmto legendárnym umelcom nechcel pridať a či by som sa nedal v šatni odfotografovať s fanúšikmi, ktorí do zbierky prispeli

veľkou sumou peňazí. Bola to pre mňa česť, a keď som šiel spleťtými chodbami v zákulisí, predstavoval som si miestnosť plnú rokenrolovej histórie; čakal som, že tam budú stáť zoradení ako na fotke zo základnej školy: čistý britský prízvuk a samé kožené bundy. Keď som do tej miestnosti vošiel, s prekvapením som uvidel iba dvoch vystupujúcich umelcov a každý z nich stál na opačnom konci šatne. Jeden bol vyleštený ako nové luxusné auto: mal dokonale zafarbené vlasy, na tvári nasprejovaný bronz a čerstvo opravený úsmev, ktorý vyzeral ako balenie sladkých žuvačiek (bol to jasný pokus o spomalenie starnutia, ktorý má však napokon vždy opačný efekt a človek potom vyzerá ako starý múr, na ktorom je príliš veľa vrstiev farby). Ten druhý pre zmenu vyzeral ako auto, ktoré bolo kedysi úžasné, ale dnes je z neho už len dožívajúci veterán: mal neposlušné sivé vlasy, úškľabok mu lemovali hlboké vrásky, jeho zuby mohli pokojne patriť Georgeovi Washingtonovi a oblečené mal čierne tričko, ktoré zavalitú postavu obopínalo tak tesne, že vám bolo okamžite jasné, že máte do činenia s niekým, kto to má celé totálne na saláme.

Ak poviem, že sa to podobalo zjaveniu, možno to bude znieť ako klišé, ale vtedy a tam som uvidel záblesk svojej vlastnej budúcnosti. No a presne preto som sa vtedy a tam aj rozhodol, že ja budem tým druhým mužom: že nasledujúce roky si budem užívať a prijmem, ako sa na mne podpíšu; že bez ohľadu na to, koľkokrát ma medzitým budú musieť znova naštartovať, budem sa snažiť byť tým hrdzavým veteránom. Všetci predsa nemusíme byť vylešení. Ak necháte gitaru Pelham Blue Gibson Trini Lopez päťdesiat rokov v puzdre, bude vyzerať, ako keby práve vyšla z továrne. Ak ju však vezmete do rúk, vystavíte ju slnečným lúčom, necháte ju dýchať, budete sa nad ňou potiť a budete na nej, kurva, hrať, tak postupne získa unikátny odtieň. A každý jeden nástroj starne inak. Pre mňa je to definícia krásy. Nie lesk prefabrikovanej dokonalosti, ale krásy, ktorá odráža osobnosť, uplynulý čas a múdrosť.

Pamäť mám akýmsi zázrakom pomerne neporušenú. Život som už od detstva namiesto mesiacov a rokov vždy meral v hudobných prírastkoch. Moja pamäť sa so všetkou dôverou spolieha na piesne, albumy a skupiny a vďaka nim si vybavujem jednotlivé obdobia a miesta. Počnúc rádiom, ktoré v 70. rokoch vysielalo na vlnách AM, a končiac každým mikrofónom, pred ktorým som kedy stál, vám podľa prvých tónov hociktorej pesničky, čo sa ozve z reproduktora, dokážem povedať kto, čo, kde a kedy. U niektorých

Ľudí sa spomienky spájajú s chuťami, u iných s obrazmi alebo vôňami. V mojom prípade sa spájajú so zvukmi, ktoré hrajú ako nedokončený mixtape čakajúci na odoslanie.

Nikdy som nepatril k ľuďom, ktorí zbierajú veci, zbieram však momenty. A tak sa mi vlastne pred očami a v ušiach každý deň odohráva celý život. V tejto knihe som sa snažil čo najlepšie zachytiť niektoré z nich. Tieto spomienky z rôznych etáp môjho života sú, samozrejme, plné hudby. A niekedy môžu byť poriadne nahlas.

TAK SI ICH VYPEČ A POČÚVAJ SO MNOU.

PRVÁ ČASŤ

PRÍPRAVA SCÉNY

DNA
NEOKLAMEŠ

„Oci, chcem sa naučiť hrať na bicích.“

Vedel som, že to prichádza.

Predo mnou stála moja osemročná dcéra Harper, tými svojimi veľkými hnedými očami na mňa pozerala ako Cindy Lou Who z rozprávky o Grinchovi a nervózne pritom v malých ručičkách zvierala rozštiepené bubenícke paličky. Moje prostredné dieťa, tá malá kópia mňa samého, moja dcéra, ktorá sa na mňa výzorom najviac podobá. Vždy som vedel, že sa jedného dňa začne zaujímať o hudbu, ale... bicie? Veď ten, kto hrá na bicích, v žiadnej kapele nikoho nezaujíma!

„Na bicích?“ opýtal som sa so zdvihnutým obočím.

„Áno!“ zapišťala so štrbavým úškrnom. Na chvíľu som sa zamyslel a cítil som, ako mi v hrdle vzniká sentimentálna guča. „No dobre... a chceš, aby som ťa učil ja?“ opýtal som sa. Prešlapujúc vo svojich károvaných teniskách Vans hanblivo prikývla. „Áno,“ povedala. Okamžite ma zaplavila vlna otcovskej hrdosti a na tvári sa mi rozžiaril obrovský úsmev. Objali sme sa a ruka v ruke vyrazili hore schodmi za starou súpravou bicích v mojej pracovni. Bol to taký ten moment, v ktorom sa pri romantickom filme rozplačete; presne takto vyzerajú reklamy počas Super Bowlu (teda tie, pri ktorých sa do dipu ku kuracím krídelkám rozplačú aj tí najtvrdší fanúšikovia monster truckov). Túto spomienku si uchovám navždy.

Hneď ako sme vstúpili do pracovne, som si uvedomil, že som nikdy ne-

absolvoval formálne lekcie hry na bicích, a teda vôbec netuším, ako mám niekoho učiť. Najbližšie k systematickej výučbe hudby som sa dopracoval, keď som pár hodín strávil s istým výnimočným džezovým bubeníkom menom Lenny Robinson; každú nedeľu poobede som ho totiž chodil sledovať do džezovej kaviarne One Step Down vo Washingtone. One Step Down bol malý a starý klub na Pennsylvania Avenue hneď vedľa štvrte Georgetown a vystupovali v ňom nielen všetci renomovaní hudobníci, ktorí boli práve na turné, ale každý víkend sa tam konal aj džezový workshop. Domovská kapela (vedená legendárnym washingtonským džezmenom Lawrencom Wheatleym) vždy najprv pred tmavou a preplnenou miestnosťou zahrála niekoľko setov a potom na pódium pozvala aspirujúcich hudobníkov, aby si spolu zadžemovali. Ako pubertiak vyrastajúci v 80. rokoch som tieto workshopy považoval za pravidelný nedeľný rituál a vždy som ich absolvoval s mamou. Usadili sme sa k malému stolu, objednali sme si niečo na pitie a zahryznutie a potom sme tých hudobných majstrov celé hodiny sledovali pri hraní a pri tom, ako si užívajú tú neuveriteľnú improvizáčnu slobodu džezu. Nikdy ste nevedeli, čo vás medzi tými holými tehlovými múrmi čaká: dym visel vo vzduchu a jediným zvukom boli pesničky znejúce z toho

malého pódia (rozhovory boli prísne zakázané). V tom čase som mal pätnásť rokov a bol som absolútne posadnutý punkrockom. Počúval som len tú najrýchlejšiu a najhlučnejšiu hudbu, ku ktorej som sa vedel dostať, zároveň som si však akosi našiel cestu aj k emóciami nabitému džezu. Na rozdiel od konvencií moderného popu (ktorého som sa desil rovnako ako to dieťa, čo je v kostole vo filme *Prichádza Satan!*) v sebe chaotická schéma džezovej kompozície ukrývala krásu a dynamiku, ktorú som dokázal oceniť. Najviac zo všetkého som však miloval hru na bicích v podaní Lennyho Robinsona. Nič podobné som predtým na žiadnom punkovom koncerte nevidel. Hromové údery vedené so vznešenou dôkladnosťou; v jeho podaní to celé vyzeralo nesmierne jednoducho (dnes viem, že to jednoduché vôbec nebolo). Istým spôsobom sa to v mojom prípade rovnalo hudobnému prebudeniu. Na bicích som sa naučil hrať podľa sluchu a na špinavých vankúšoch vo vlastnej izbe; nikdy nado mnou nikto nestál a nehovoril mi, čo je „správne“ a „nesprávne“. Hral som na ne teda skôr inštinktívne a mal som množstvo zlovykov. **BOL SOM ANIMAL Z THE MUPPETS, LEN HRAŤ SOM VEDEL HORŠIE.** Samozrejme, Lenny mal za sebou istý tréning a ja som žasol nad jeho citom a kontrolou; ja sám som sa vtedy totiž učil z punkových platní, no a to boli rýchle, rozladené a ukričané kusy hlučného vinylu, pričom na bicích hrali bubeníci, ktorých by väčšina ľudí nepovažovala za *tradičných*. Ich surová výnimočnosť sa však napriek tomu nedala poprieť a ja týmto nedoceneným hrdinom podzemnej punkrockovej scény budem navždy vďačný. Bubeníci ako Ivor Hanson, Earl Hudson, Jeff Nelson, Bill Stevenson, Reed Mullin, D. H. Peligro, John Wright... (tento zoznam je prakticky nekonečný). Ozveny ich hry na bicích môžete dodnes počuť nielen v mojej vlastnej hre, ale aj v skladbách ako *Song for the Dead* od Queens of the Stone Age, *Monkey Wrench* od Foo Fighters a dokonca aj v *Smells Like Teen Spirit* od Nirvany (a to je len niekoľko príkladov). Všetci títo hudobníci boli zdanlivo od Lennyho scény na míle vzdialení, zároveň ich však všetkých spájal ten istý cit pre nádherný a štruktúrovaný zmätok, ktorý som si každú nedeľu vychutnával v klube One Step Down. A mojím cieľom bolo vyrovnáť sa im.

V jedno sparné letné poobedie sme sa s mamou rozhodli, že jej narodeniny oslávime účasťou na ďalšom pravidelnom džezovom workshope v klube. Rýchlo sa z nich stala „naša vec“ a dodnes na ne s radosťou spomínam. Nikto z mojich kamošov netrávil voľný čas s rodičmi a už vôbec nie v nejakom džezovom pajzli v centre Washingtonu, takže som to bral tak,